

KATOWICKI HOLDING WĘGLOWY S.A.
KWK „KATOWICE-KLEOFAS”

**PLAN ZARZĄDZANIA ŚRODOWISKIEM W
PROCESIE LIKWIDACJI
KWK „KATOWICE-KLEOFAS”**

OMÓWIONY ZE SPÓŁKĄ RESTRUKTURYZACJI KOPALŃ S.A.

Wrzesień 2004

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie	4
2.	A. Plan zmniejszenia negatywnego wpływu.....	7
3.	B. Plan monitorowania.....	8
4.	C. Wzmacnianie instytucjonalne.....	9
5.	D. Harmonogram.....	10
6.	E. Ustalenia instytucjonalne.....	11
7.	F. Konsultacje z lokalnymi organizacjami pozarządowymi grupami, których projekt dotyczy	13
8.	G. Wnioski z konsultacji	15

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW :

- Załącznik nr 1 - A. Plan zmniejszania negatywnego wpływu.
- Załącznik nr 1' - A. Przewidywane koszty do poniesienia w celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko.
- Załącznik nr 2 - B. Plan monitorowania.
- Załącznik nr 2' - B. Przewidywane koszty do poniesienia w celu monitorowania oddziaływania na środowisko.
- Załącznik nr 3 - Harmonogram prowadzonych prac likwidacyjnych uwzględniający występujące zagrożenia.
- Załącznik nr 4 - Kalkulacje przewidywanych kosztów związanych z procesem likwidacji KWK „Katowice-Kleofas”
- Załącznik nr 5 - Mapa Sytuacyjno-Wysokościowa w skali 1: 5 000
- Załącznik nr 5' - Mapa Sytuacyjno-Wysokościowa w skali 1: 10 000
- Załącznik nr 6 - Kserokopia ogłoszenia prasowego w sprawie konsultacji.
- Załącznik nr 7 - Informacja o konsultacjach i działaniach z tym związanych

1. Wprowadzenie.

KHW S.A. KWK „Katowice-Kleofas” prowadzić będzie eksploatację węgla do dnia 30.09.2004 r zgodnie z uchwałą nr 737/2003 Zarządu Katowickiego Holdingu Węglowego w Katowicach z dnia 29.12.2003 r.

Od dnia 01.10.2004 r. KWK „Katowice – Kleofas” przekazana zostanie Spółce Restrukturyzacji Kopalń, która przeprowadzi jej likwidację w latach 2004-2005.

Kopalnia „Katowice – Kleofas” na obszarze górnictwem „Katowice I” posiada trzy rejony (przedstawione na zał. nr 5, 5ⁱ):

- rejon Zakładu Głównego o pow. 23,06 ha pomiędzy szlakiem kolejowym Katowice-Wrocław od północy, Katowickimi Halami Targowymi od zachodu oraz zabudową mieszkaniową wzdłuż ulicy Obroki od południa.
- rejon Szybu „Wschodniego” o pow. 3,65 ha w rejonie nowego połączenia Autostrady A-4 z Drogową Trasą Średnicową (ulicą Bocheńskiego) i toru Południowej Magistrali Piaskowej.
- rejon Szybu Zachodniego o pow. 6,64 ha z osadnikami wód dołowych na granicy miast Katowice i Chorzów pomiędzy szlakiem kolejowym relacji Katowice – Kochłowice, a torem Południowej Magistrali Piaskowej.

W związku z zakończeniem wydobywania przewiduje się możliwość likwidacji obiektów powierzchniowych zgodnie z tabelą A. Plan zmniejszania negatywnego wpływu – zał. nr 1 i tabelą B. Plan monitorowania – zał. nr 2.

Zagadnienia szkód górniczych nie ujęto w przedmiotowym programie ze względu na fakt, że nie są one związane bezpośrednio z likwidacją zakładu górnictwa. Obiekty budowlane i szyby projektowane do likwidacji znajdują się w obrębie filarów ochronnych, które nie podlegają wpływom eksploatacji górniczej. Natomiast szkody górnicze KWK „Katowice-Kleofas” są ujęte w odrębnych zadaniach usuwania i likwidacji szkód oraz rekultywacji terenu.

Należy zaznaczyć, że firmy obce (Hale Targowe, Hydromag) oraz spółki zależne ZEC Sp. z o.o. i Katowicki Węgiel Sp. z o.o. wykazują duże zainteresowanie przejęciem części terenów likwidowanego zakładu górnictwa wraz z obiektami budowlanymi. W przypadku realizacji procedury zbywania majątku na rzecz zainteresowanych firm, obiekty wytypowane do zbycia wyłączone zostaną z procesu likwidacji

Zgłaszane oraz ujawniające się w trakcie prowadzenia eksploatacji szkody górnicze w budynkach mieszkalnych, infrastrukturze technicznej oraz na powierzchni były i są

w dalszym ciągu usuwane na bieżąco, w oparciu o podpisane ugody z poszkodowanymi, wyroki sądowe i inne podstawy prawne. Każdorazowa eksploatacja poprzedzona jest odpowiednimi uzgodnieniami z użytkownikami powierzchni w zakresie prognozowanych wpływów i ewentualnego postępowania w przypadku wystąpienia szkód w obiektach. Działania związane z usuwaniem i likwidacją szkód górniczych także w zakresie rekultywacji będą kontynuowane również po zakończeniu wydobycia węgla.

Teren Zakładu Głównego.

Obiekty powierzchniowe na terenie Zakładu Głównego zostaną zlikwidowane poprzez wyburzenie, zasypanie lub rozbiórkę. Występujące przy robotach likwidacyjnych zagrożenia typu hałas, zapylenie mogą być odczuwalne na terenach osiedli mieszkaniowych sąsiadujących z Zakładem Głównym.

Zagrożenia te będą monitorowane, aby nie doszło do wystąpienia przekroczeń norm obowiązujących w polskim prawie, a także aby zmniejszyć uciążliwość oddziaływania dla okolicznych mieszkańców.

W celu ograniczenia emisji pyłu i hałasu przewiduje się zabudowę ekranów ochronnych.

W razie wystąpienia nadmiernego zapylenia stosowane będzie zraszanie w miejscu powstawania pyłu.

Odpady powstałe w procesie likwidacji zostaną przekazane specjalistycznym firmom posiadającym decyzję na prowadzenie działalności w zakresie transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów wydaną zgodnie z art. 26 Ustawy o odpadach (Dz.U. 62 poz. 628 z 2001 r.)

Jednocześnie możliwe jest zbycie bez likwidacji obiektów powierzchniowych, części Zakładu Głównego, nie związanych bezpośrednio z fizyczną likwidacją kopalni, takich jak: place składowe, kompleks magazynowy, kompleks biurowy, zakład mechanicznej przeróbki węgla.

Teren szybu „Wschodniego II”.

Kopalnia zlikwiduje szyb „Wschodni II” poprzez zasypanie rury szybowej oraz wykonanie betonowego zamknięcia zrębu szybu. Cały teren wraz z zabudowaniami przekazany będzie w drodze sprzedaży innemu podmiotowi gospodarczemu.

Teren szybu „Zachodniego”.

Obiekty powierzchniowe wokół szybu zostaną wyburzone.

Kopalnia planuje likwidację rury szybowej poprzez zasypanie oraz wykonanie betonowego zamknięcia zrębu szybu.

Występujące przy pracach likwidacyjnych zagrożenia typu hałas i zapylenie mogą być odczuwalne jedynie na terenie sąsiadujących zakładów przemysłowych, gdyż w sąsiedztwie szybu nie występują osiedla mieszkalne.

Zagrożenia te będą monitorowane, aby nie dopuścić do wystąpienia przekroczeń wielkości emisji hałasu i zapylenia w stosunku do norm obowiązujących w polskim prawie.

Po zakończeniu prac likwidacyjnych zostanie przeprowadzona rekultywacja techniczna terenu szybu Zachodniego oraz osadników wód dołowych zlokalizowanych na omawianym terenie, poprzez wyburzenie betonowych obmurzy i zasypanie zbiorników. Rekultywację terenu wokół szybu „Zachodniego” zaplanowano na III i IV kwartał 2005 roku. Przewidywany koszt rekultywacji terenu o powierzchni 13,7 ha wyniesie około 4932 tyś zł.

W razie zainteresowania dopuszcza się możliwość sprzedaży przedmiotowego terenu .(po likwidacji rury szybowej) wraz z istniejącymi obiektami powierzchniowymi.

2. A. Plan zmniejszania negatywnego wpływu (zał. nr 1)

- Plan zmniejszania negatywnego wpływu przedstawia załącznik nr 1.
- Przewidywane koszty do poniesienia w celu zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko przedstawia załącznik nr 1¹.

Ze względu na prowadzenie eksploatacji pod powierzchnią o zróżnicowanej morfologii terenu nie przewiduje się powstania bezodpływowych obszarów i utworzenia zalewisk.

Wieloletnie obserwacje prowadzone przy pomocy sieci piezometrów nie wskazują na zmianę poziomu wód gruntowych w stosunku do powierzchni terenu, zarówno w trakcie prowadzenia eksploatacji, jak też po jej zakończeniu. Podyktowane to jest budową geologiczną i zaleganiem lokalnych warstw wodonośnych na nieprzepuszczalnych utworach podłoża.

3. B. Plan monitorowania (zał. nr 2)

- Plan monitorowania przedstawiają załączniki nr 2 i 2¹.

Przewiduje się odprowadzanie wód dołowych za pomocą pompowni głębinowej, kolektorem do rzeki Rawy. Do tego czasu kopalnia prowadziła będzie odwadnianie zakładu górniczego z wykorzystaniem pompowni stacjonarnych i osadników wód dołowych. Odprowadzanie do odbiornika powierzchniowego i monitoring wód odbywać się będą na zasadach zgodnych z posiadanymi pozwoleniami wodnoprawnymi, nie naruszając ich warunków.

Kopalnia posiada następujące opracowania :

- a) „Mapę przydatności do zabudowy terenu pogórniczego obszaru górniczego „Katowice I” kopalni „Katowice – Kleofas”, która obejmuje zagadnienia :
  - określenie kategorii przydatności terenu pogórniczego do zabudowy (zagospodarowania),
  - aktualizację granic terenu górniczego sąsiednich kopalń w obszarze górniczym „Katowice I”,
  - ocenę stopnia zagrożenia powierzchni deformacjami ciągłymi,
  - ocenę stopnia zagrożenia powierzchni deformacjami nieciągłymi,
  - określenie zagrożenia powierzchni zalewiskami i podtopieniami,
  - określenie zagrożenia gazowego powierzchni terenu,
  - ocenę dotychczasowych obniżień spowodowanych 200 letnią eksploatacją górniczą.
- b) Dokumentację hydrogeologiczną.
- c) Przegląd ekologiczny (obejmującego zagadnienia art. 238 Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska).

4. C. Wzmacnianie instytucjonalne.

1. Nie przewiduje się zakupu sprzętu do przeciwdziałania zagrożeniu środowiska w trakcie likwidacji infrastruktury powierzchniowej. Niezbędny sprzęt do w/w działań w ilości podanej w poniższej tabeli będzie musiał być w posiadaniu firmy wyłonionej w drodze przetargu do wykonania konkretnych zadań likwidacyjnych

Rodzaj sprzętu	Liczba jednostek	Koszt jednostki	Koszt całkowity	Zakup lokalny lub zagraniczny
Ekrany ochronne	3000 m ² (500mb x 6m wys.)	25zł/m ²	75 000zł	zadanie zlecone firmom
Stanowiska i sprzęt do zmywania środków transportu	2 stanowiska ze sprzętem do zmywania	4 250zł	8 500zł	zadanie zlecone firmom

2. Szkolenie.

Nie przewiduje się przeprowadzania szkoleń, ponieważ działania związane z procesem likwidacji prowadzić będą specjalistyczne firmy wyłonione w drodze przetargu.

3. Usługi konsultacyjne.

W przypadku wystąpienia nieprzewidzianych zagrożeń dla środowiska może zaistnieć potrzeba wykonania specjalistycznych konsultacji lub projektów dla ich usunięcia. Przewiduje się na ten cel kwotę 100 tys. zł, która nie będzie wydatkowana bez uzasadnionej przyczyny.

4. Studia dodatkowe.

Nie przewiduje się dodatkowych studiów.

5. D. Harmonogram.

Po zaprzestaniu działalności wydobywczej, tzn. od czwartego kwartału 2004 roku, będzie możliwość likwidacji infrastruktury zakładu górniczego. W jej skład wchodzić będą przede wszystkim: szyby i otaczające je budynki nadszybi, wieże szybowe, budynki maszyn wyciągowych, budynki wentylatorów głównego przewietrzania, łaźnie, budynki socjalne, warsztaty, sieć rurociągów, energetyczna i ciepła.

Obiekty infrastruktury nie przekazane nabywcom lub niewykorzystane dla celów likwidacyjnych będą zlikwidowane do końca 2005 roku.

Kolejność ich likwidacji oraz związane z nią zagrożenia dla otoczenia przedstawione są w załączniku nr 3. Znajdujący się pod tabelą wykres obrazuje sposób monitorowania i intensyfikacji działań zmniejszających wpływ występujących zagrożeń na otoczenie.

6. E. Ustalenia instytucjonalne.

Odpowiedzialnymi służbami za prowadzenie prawidłowego procesu likwidacji oraz monitorowania jego wpływu na otoczenie będą odpowiednie służby SRK S.A.

Pomiar hałasu w procesie likwidacji odbywać się będzie każdorazowo:

- przy rozpoczęciu prac związanych ze zwiększoną emisją lub nowym obiekcie,
- przy zastosowaniu innego typu sprzętu lub zmianie technologii zastosowanej podczas likwidacji,
- w razie wystąpienia skarg mieszkańców.

Pomiaru hałasu podczas procesów likwidacyjnych dokonywać będą wyspecjalizowane firmy posiadające niezbędny sprzęt.

Zapylenie będzie monitorowane na bieżąco na zasadzie obserwacji wizualnej. Z chwilą wystąpienia znacznego zapylenia zostanie podjęte działanie mające na celu jego ograniczenie.

Służby SRK S.A. – Inspektor Nadzoru Budowlanego, Inspektor Nadzoru Energo-Mechanicznego i Inspektor Ochrony Środowiska będą ściśle ze sobą współpracowały. Każda ze służb będzie zobowiązana informować Głównego Inżyniera Energo-Mechanicznego o zaobserwowanych zjawiskach mogących mieć wpływ na środowisko oraz o wystąpieniu przekroczeń emisji w trakcie prowadzenia procesu likwidacji w stosunku do obowiązujących norm. Zbiór przeanalizowanych informacji przekazywany będzie przez Głównego Inżyniera Energo-Mechanicznego do Likwidatora – KRZG, który podejmie stosowne decyzje, co do dalszego prowadzenia procesu likwidacji mające na celu zmniejszenie negatywnego oddziaływania procesu na środowisko.

Likwidator – KRZG na podstawie otrzymanych raportów od Głównego Inżyniera Energo-Mechanicznego będzie miał obowiązek nakazania wykonawcy zmiany technologii lub czynności likwidacyjnych w celu ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko.

7. F. Konsultacje z lokalnymi organizacjami pozarządowymi i grupami, których projekt dotyczy.

KWK „Katowice–Kleofas” przeprowadziła konsultacje z lokalnymi organizacjami takimi jak:

1. Spółdzielnie Mieszkaniowe:

- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Załęska Hałda”,
- Spółka Mieszkaniowa „Kleofas” sp. z o.o.,
- Górnicza Spółdzielnia Mieszkaniowa przy KWK. „Katowice-Kleofas”.

2. Podmiotami gospodarczymi znajdującymi się w zasięgu oddziaływania procesu likwidacji tj.:

- PE P.W. „Elkop” w Chorzowie przy ul. Maronia 44,
- Centrum Handlu Hurtowego w Katowicach przy ul. Obroki,
- MPGK w Katowicach przy ul. Obroki 140.

3. Dyrekcja KWK „Katowice-Kleofas” zapoznała Zakładowe Organizacje Związkowe z problematyką likwidacji i skutkami jej prowadzenia dla środowiska.

Poszczególni mieszkańcy znajdujący się w zasięgu oddziaływania uciążliwych czynników związanych z procesem likwidacji są członkami w/w spółdzielni, spółek mieszkaniowych i związków zawodowych. Spółdzielnie poprzez swoje służby poinformowały pisemnie mieszkańców o prowadzonych konsultacjach związanych z procesem likwidacji KWK „Katowice-Kleofas” (zał. nr 9).

Powiadomienia, o których mowa powyżej zawierały informacje o celu, miejscu i dacie przeprowadzanych konsultacji (miejscem konsultacji była wydzielona, ogólnodostępna sala w budynku socjalnym kopalni).

Mieszkańcom zostały przedstawione zgodnie z opracowanym „Programem zarządzania środowiskiem” w KWK „Katowice-Kleofas” zagrożenia mogące wystąpić w wyniku prowadzonego procesu likwidacji obiektów powierzchniowych (hałas, zapylenie, powstawanie odpadów) oraz zamierzenia kopalni w celu przeciwdziałania tym zjawiskom. Listy z podpisami o indywidualnych pisemnych powiadomieniach mieszkańców posiadają spółdzielnie mieszkaniowe oraz KWK „Katowice-Kleofas” (zał. nr 6).

Podobne informacje zostały przedstawione podmiotom gospodarczym znajdującym się w zasięgu uciążliwych czynników związanych procesem likwidacji poprzez pisemne powiadomienie.

Podmioty te zostały także zaproszone do konsultacji.

W dniu 01.03.2004 roku w „Gazecie Wyborczej” ukazała się informacja o celu, miejscu i dacie przeprowadzonych konsultacji oraz zagrożeniach mogących wystąpić w wyniku prowadzonego procesu likwidacji , a także zamierzeniach kopalni w celu przeciwdziałaniu tym zjawiskom (zał. nr 8).

Zgodnie z „Planem zarządzania środowiskiem w procesie likwidacji KWK „Katowice-Kleofas”, kopalnia udostępniła na stronach internetowych Katowickiego Holdingu Węglowego pod adresem www.khw.pl wyżej wymieniony dokument.

8. G. Wnioski z konsultacji.

Kopalnia Węgla Kamiennego „Katowice – Kleofas” przeprowadziła konsultacje w dniach od 01.03.2004 r. do 05.03.2004 r w godzinach od 9⁰⁰ - 15⁰⁰, oraz w dniu 03.03.2004 r od godziny 9⁰⁰ do godziny 19⁰⁰ w budynku F KWK „Katowice – Kleofas” w sali konferencyjnej Naczelnej Organizacji Technicznej.

Problemy zgłaszane przez osoby uczestniczące w konsultacjach dotyczyły głównie zagadnień związanych z technologią likwidacji i uciążliwością dla mieszkańców. Osoby te zainteresowane były wpływem tego procesu na otoczenie, a w szczególności przewidywanymi utrudnieniami dla okolicznych mieszkańców.

Po zapoznaniu się z „Planem zarządzania środowiskiem w procesie likwidacji KWK „Katowice – Kleofas” i uzyskaniu dodatkowych wyjaśnień od osób prowadzących konsultacje, nie zgłaszano zastrzeżeń.